

معرفی رشته امور دامی

سیدناصر خالقی میران
دکترای تخصصی علوم دامی
تهران

آموزش‌های غیررسمی توسط مأموران اداره فلاح، برای ترقی کشت و کار و توسعه فنون کشاورزی و دامپروری انجام می‌شد (زمانی پور، ۱۳۸۶).

بین بخش‌های متفاوت کشاورزی، دامپروری اهمیت ویژه‌ای دارد و همواره به‌عنوان رشته‌ای مکمل در کنار کشاورزی بوده است. زیرا در سبد غذایی مصرف‌کنندگان، آنچه بیش از هر ماده دیگری حلقه تغذیه انسان را کامل می‌کند، مواد پروتئینی، به‌خصوص نوع حیوانی آن است که باید آن را در بخش دامپروری به‌عنوان یکی از زیرشاخه‌های بخش کشاورزی مورد توجه قرار داد. این بخش همچنین اهمیت بالقوه‌ای در تولید ناخالص ملی و اشتغال‌زایی دارد.

مزیت دیگر بخش دامپروری این است که حتی محصولات بسیار کم‌ارزش کشاورزی، از جمله کاه، کنجاله سویا، کنجاله تخم پنبه و سبوس را به محصولات باارزش و پروتئینی، مانند شیر، گوشت و تخم‌مرغ تبدیل می‌کند. بدین معنا که دامپروری با کمترین فشار به بخش کشاورزی، بیشترین و باارزش‌ترین محصول و فراورده را تولید می‌کند (آزادی‌عبدولی و همکاران، ۱۳۹۲).

در نظام جدید آموزش فنی و حرفه‌ای وزارت آموزش و پرورش که شامل چهار زمینه صنعت، هنر، خدمات و کشاورزی است، رشته امور دامی که در گذشته دامپروری خوانده می‌شد، در گروه کشاورزی و غذا قرار دارد. در این رشته هنرجویان هنرستان کشاورزی طی سه سال تحصیلی اطلاعات و شایستگی‌های فنی و غیرفنی لازم برای تولید و پرورش مرغ و ماکیان، دام‌های سبک و سنگین، زنبور عسل و آبزیان زینتی و خوراکی را با توجه به شرایط و اقلیم منطقه خود کسب خواهند کرد.

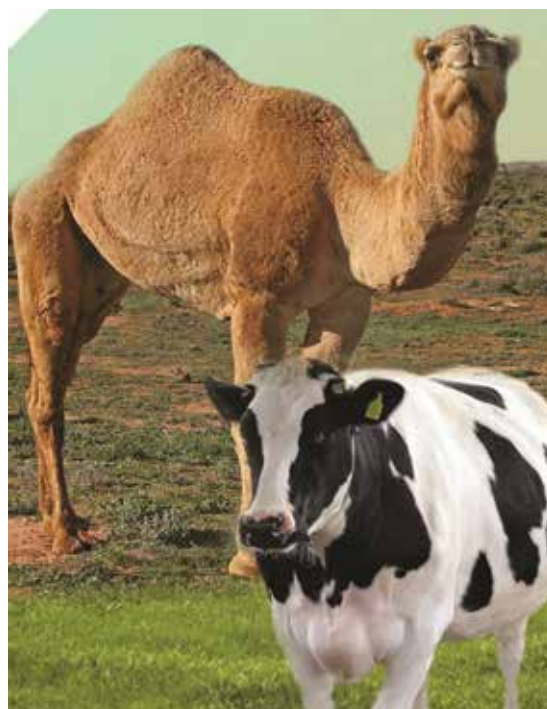
مقدمه

کشورمان ایران با جایگاه راهبردی خود در خاورمیانه، شرایط آب‌وهوایی گوناگون و ویژه‌ای دارد. کشاورزی و دامپروری از دیرباز در ایران رواج داشته و حرفه اصلی مردمان ساکن در فلات قاره ایران بوده است؛ به گونه‌ای که اهلی‌شدن شماری از گونه‌های حیوانی، مانند شترهای دوکوهانه، گوسفند، بز و سگ، در بخش‌های گوناگونی از ایران انجام شده است. آثار باستانی به‌دست‌آمده از شهرهای کشورمان همگی گواه بر دیرینگی دامپروری در ایران هستند. برای نمونه، وجود نگاره‌های زیبای حیوانات، به‌ویژه دام‌های اهلی، در سنگ‌نگاره‌های تخت جمشید در ۲۵۰۰ سال پیش و یا آثار به‌دست‌آمده از تپه‌های سیلک کاشان در ۶۰۰۰ سال قبل، این موضوع را گواهی می‌کنند. بنابراین می‌توان گفت که ایرانیان قدیم از جمله مردمانی بوده‌اند که در هزاره ششم پیش از میلاد مسیح، و حتی پیش‌تر از آن، کشاورزی و دامپروری می‌کرده‌اند (اسدی و سلیمی، ۱۳۹۲).

کلیدواژه‌ها: آموزش فنی و حرفه‌ای، رشته امور دامی، هدایت تحصیلی، آموزش کشاورزی

اهمیت و ضرورت رشته امور دامی

آموزش کشاورزی در ایران با تأسیس اولین مدرسه کشاورزی در سال ۱۲۷۹ خورشیدی، به نام «مدرسه فلاح مظفری» آغاز شد و در زمان صدارت میرزا تقی‌خان امیرکبیر در سال ۱۲۹۶ اولین جنبش به‌سوی کشاورزی نوین به‌وجود آمد. در آن زمان، آموزش‌های رسمی در مدرسه‌های کشاورزی و

محتوای آموزشی رشته امور دامی

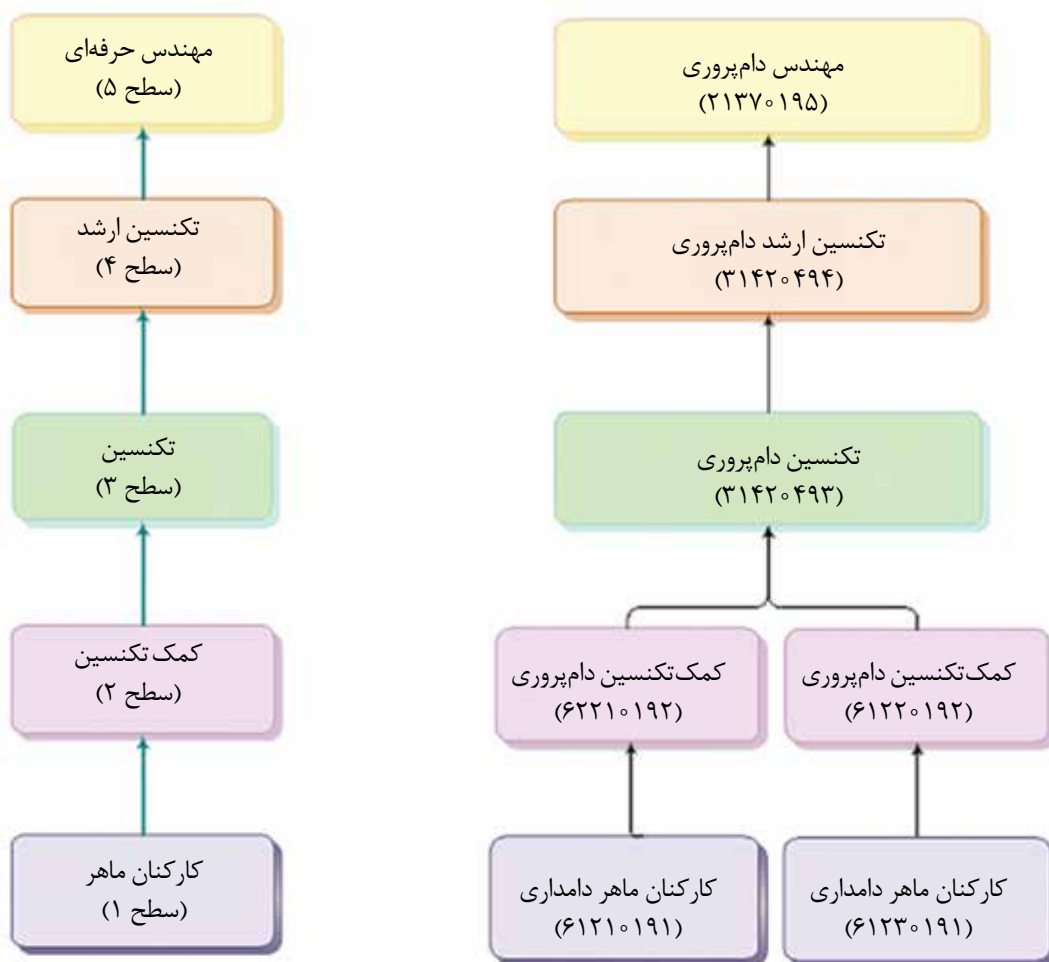
هنگامی که این رشته، علاوه بر گذراندن درس‌های عمومی، شامل تربیت دینی و اخلاقی، زبان و ادبیات فارسی، زبان‌های خارجی، مطالعات اجتماعی، انسان و سلامت، انسان و مهارت‌های زندگی، و شایستگی‌های پایه شامل ریاضی، فیزیک، شیمی و زیست‌شناسی، درس‌های شایستگی‌های غیرفنی و فنی مربوط به رشته امور دامی را نیز باید فراگیرند. کتاب‌های درسی در شاخه فنی و حرفه‌ای دارای پنج پودمان هستند. در خصوص رشته امور دامی در هر پودمان ممکن است چند واحد یادگیری یا عنوان‌هایی به موازات هم وجود داشته باشند که دانشجویان مطابق سیاست‌های کلان کشور و آمایش سرزمین یک عنوان را آموزش می‌بینند و ارزشیابی می‌شوند.

جدول ۱. عنوان شایستگی‌های فنی رشته امور دامی

پایه دهم	پایه یازدهم	پایه دوازدهم
تولید و پرورش مرغ	تولید و پرورش ماکیان	تولید و پرورش دام‌های بزرگ
تولید و پرورش دام‌های سبک	پرورش زنبور عسل و تولید محصولات آن	تولید و پرورش آبزیان خوراکی - زینتی
دانش فنی پایه		دانش فنی تخصصی
آب و خاک و گیاه		

مسیرهای توسعه حرفه‌ای رشته امور دامی

ساختار توسعه صلاحیت حرفه‌ای و شغلی رشته امور دامی

منابع

بی‌سرانجام. نشریه علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران. شماره ۱. دوره سوم. ۳. آزادی‌عبدولی، ح؛ غنیان، م؛ خسروی‌پور، ب؛ یزدانی‌پناه، م (۱۳۹۲). «نقش دام‌پروری در امنیت غذایی». اولین همایش ملی آینده‌های کشاورزی و سلامت غذایی، چالش‌ها و راهکارها.

۱. اسدی، ح و سلیمی، ر (۱۳۹۲). آشنایی با دام‌پروری ایران. انتشارات دانش‌پرور. چاپ سوم.
۲. زمانی‌پور، ا (۱۳۸۶). «آموزش کشاورزی در ایران: آغازی اشتباه و انجمنی»